

RAHANDUSMINISTEERIUM

Kohaliku omavalitsuse korralduse
seaduse uuendamiseks moodustatud
ekspertkomisjoni koosolek
PROTOKOLL nr 1

20.06.2019 nr 14-2/4205-1

Tallinn 04.06.2019

Algus kell 13.30

Lõpp kell 15.10

Juhatas: Jaak Aab

Protokollis: Sulev Valner

Võtsid osa: Kaia Sarnet (Rahandusministeerium), Mart Uusjärv (Rahandusministeerium), Jan Trei (Eesti Linnade ja Valdade Liit), Georg Sootla (Tallinna Ülikool), Mikk Lõhmus (Lääne-Nigula Vallavalitsus), Airi Mikli (Riigikontroll), Mihkel Juhkami (Rakvere linnavolikogu esimees), Pipi-Liis Siemann (Türi vallavanem), Rait Pihelgas (Järva vallavanem), Toomas Sepp (Tallinna linnasekretär), Liis Juulik (Saaremaa vallasekretär), Veikko Luhalaid (Narva-Jõesuu linnavolikogu esimees), Sulev Mäeltsemees (Tallinna Tehnikaülikooli emeriitprofessor), Vallo Olle (ekspert), Priit Vinkel (riigi valimisteenistuse juht), Ave Viks (Rahandusministeerium); Andres Laisk (Saue vallavanem).

Puudus(id): Jüri Mölder (Tartu linnasekretär), Karin Tenisson-Alev (Järva vallasekretär), Sulev Liivik (Rahandusministeerium)

Kutsutud: Martin Kulp (Rahandusministeerium), Andrus Jõgi (Rahandusministeerium), Olivia Taluste (Rahandusministeerium), Kaie Kungas (Rahandusministeerium), Eveli Post (Rahandusministeerium), Kristina Haavala (Rahandusministeerium)

PÄEVAKORD:

1. Koosoleku sissejuhatus.
2. Komisjoni töökord.
3. KOKSi muutmise eesmärgid, eeldatav ajakava, senised tegevused.
4. Ülevaade peamistest KOKSis kavandatavatest muudatustest.
5. Arutelu:
 - 1) KOKSi muutmise eesmärk, aja- ja tegevuskava, komisjoni töö korraldus;
 - 2) KOKSi kavandatavate sisuliste muudatuste temaatikast.
6. Edasistest tegevustest.

1. Koosoleku sissejuhatus.

Jaak Aab - tervitas komisjonis osalejaid ja rõhutas, et KOKSi ülevaatamise vajalikkuse teema on juba pikema ajalooga, aga aktualiseerunud seoses toimunud haldus-territoriaalse reformiga, kuna ühinenud omavalitsused on viimasel ajal väga palju tegelenud oma alusdokumentide uuendamisega, mis suuresti põhinevad KOKS'il. Koalitsioonileping ütleb ka, et KOKS tuleb üle vaadata. Lootus on heale koostööle ELVL juurde loodud sama teemat käsitleva komisjoniga.

2. Komisjoni töökord.

Jaak Aab - On ette valmistatud komisjoni töökorra projekt, mis ei ole väga mahukas ja komisjoni liikmetele näha slaidil. Kui sobib, kinnitame selle koos komisjoni koosoleku protokolliga.

Komisjoni töökorra projekt:

1. Komisjoni töövormiks on koosolek. Koosolekut juhib komisjoni esimees või tema poolt määratud asendaja. Koosoleku päevakord ja lisamaterjalid saadetakse komisjoni liikmetele ette.
2. Komisjoni töövormiks võib olla elektrooniline koosolek. Elektroonilise koosoleku korral esitatakse liikmetele materjalid kirjalikult kommenteerimiseks vähemalt nädalase arvamuste esitamise tähtajaga.
3. Komisjoni koosolekud ei ole avalikud, arutelu detailid jäävad osaliste ringi. Avalikuks saab see, mis kantakse protokollile või otsustatakse muul viisil avaldada.
4. Komisjoni roll on nõuandev. Komisjoni ettepanekud sünnivad reeglina arutelu käigus üksmeele otsimisega, mitte hääletamisega. Komisjoni liikmed on kutsutud osalema eelkõige valdkonna ekspertidena, mitte oma ametikoha rollis.
5. Komisjoni teenindab ja asjaajamise korraldab Rahandusministeeriumi regionaalhalduspoliitika osakond. Sh tagab komisjoni koosolekute protokollimise, protokollile liikmetega kooskõlastamise ning protokollide kättesaadavuse.

3. KOKSi muutmise eesmärgid, eeldatav ajakava, senised tegevused.

Mart Uusjärv - andis lühikese ülevaate KOKSi revisjoni üldeesmärkidest, eeldatavast aja- ja tegevuskavast, senistest toimunud kohtumistest eri osapooltega KOKSi teemadel ning mitmetest teistest paralleelsetest töös olevatest teemadest, mis on omavalitsuste valdkonnas käsil. Kõiki asju ei püüta lahendada ainult KOKSi muudatuste kaudu. Järgmise sammuna KOKSi uuendamisel on kavas seaduse väljatöötamiskavatsuse (VTK) koostamisega alustamine. Eksperdikomisjoni kohtumised võiksid toimuda iga 2-3 kuu järel.

4. Ülevaade peamistest KOKSis kavandatavatest muudatustest.

Olivia Taluste - tutvustas lühidalt KOKSi ülevaatamisega seotud sisulisi peamisi märksõnu, mis on esile tulnud senistes aruteludes ja mille kohta kokkuvõtlik mõttepaber oli osalejatele

koosoleku eel saadetud. Eesmärk ei ole kogu kohalike omavalitsuste valdkonna seadusandluse kodifitseerimine. Ettekandja andis ülevaate KOKSi VTK-s käsitlemist vajavatest seni tõstatatud teemadest. Rõhutades, et esitatu ei ole kindlasti ammendav loetelu kõigist teemadest seoses KOKSiga.

5. Arutelu:

Airi Mikli küsis, kas on kavas kaasata protsessi kohe ka Justiitsministeeriumi inimesi?

Olivia Taluste vastas, et Justiitsministeeriumi on kavas kindlasti kaasata, 18. juunil toimub eraldi koosolek, kus KOKSi uuendamise protsessi tutvustatakse lähemalt teiste ministeeriumite ametnikele, sh Justiitsministeeriumi esindajatele. Mart Uusjärv täiendas, et protsessi kaasatavate ring, keda on silmas peetud erinevate riigi institutsioonide esindajatena, on palju laiem, aga kuna antud eksperdikomisjon on juba niigi koosseisult päris suur, pole praktilistel põhjustel võimalik kõiki vajalikke kaasatavaid inimesi ühekorraga kokku kutsuda.

Jaak Aab lisas, et kui Justiitsministeeriumi esindajad ise on nõus tihedalt protsessis osalema, siis igal juhul on see teretulnud.

Airi Mikli tõi veel välja, et ta pooldab omavalitsuste eneseregulatsiooni õiguse suurendamist, aga sellega kaasneb hästi suur juhendamise vajadus, kas selleks on Rahandusministeerium valmis?

Olivia Taluste ütles, et omavalitsuste juhendamise tegeldakse ka praegu päris laiaulatuslikult. Seadusemuudatuste vastuvõtmise järel on nagunii vastutaval ministeeriumil ka regulatsiooni rakendamise nõustamise kohustus.

Rait Pihelgas arvas, et pakutud ajakava on küllaltki tihe.

Jaak Aab nõustus, et ajagraafik on tihe küll, aga siiski jääks praegu pakutu juurde. See ei tähenda, et peame midagi kiirustades tegema.

Toomas Sepp tõi välja, et erinevalt ettekandjate rõhutamisest jääda kindlasti väiksema käsitletava temaatika ringi, on omad plussid ka ettepanekul uuest ulatuslikumast kohalike omavalitsuste seadusest, mis kataks kogu omavalitsuste tegevuste valdkonda.

Jaak Aab ütles, et palun ärge võtke nii, et oleme pannud teile ainukese lahenduse juba lauale. See on ministeeriumi ametnike ette valmistatud materjal senise teemade korje põhjal. Eksperdikomisjoni ülesanne ongi öelda, kuhu suunas me läheme. Pakume, et enne järgmist korda saavad kõik esitada aegsasti kirjalikult oma ettepanekud. Siis kõik komisjoni liikmed saavad neid lugeda ja läbi mõelda, milles saame üksmeelselt edasi minna ja kus on eriarvamused.

Vallo Olle küsis, et kuna ilmselgelt on inimestel komisjonis erinevad arvamused ja kui me ei jõua konsensusele, aga hääletada ka ei taha, mis siis saab?

Jaak Aab vastas, et eelkõige püütakse leida need asjad, milles on kõik ühte meelt, et need tuleb lahendada ja minnakse edasi nende teemadega. Meil on kindlasti palju neid küsimusi, kus oleme enamuses ühte meelt. Protsessiga edasi liikumine on ministeeriumi poolne vastutus,

kui jääb midagi sellist komisjonis lahendamata, mida lahendada tuleb. Selge on see, et me kaks aastat ei saa lihtsalt arutada. Põhimõtteline valik on ilmselt kodifitseerimise küsimuses.

Ave Viks meenutas, et haldusreformi ekspertide komisjonis lõpuks ikkagi toimus hääletamine reformi aluskriteeriumite osas, ehkki ka seal püüti leida kõigis küsimustes kõigepealt üksmeelt ilma hääletamiseta.

Jan Trei rõhutas, et omavalitsusliidu poolt suhtutakse protsessi tõsiselt, on tulnud heas usus laua taha ja pakutakse lahendusi ka omalt poolt.

Mihkel Juhkami: Minu meelest on KOKSi üks peamisi probleeme selle teksti äärmine ebaühtlus. Õiguskeele teemad jne. Kui hakkame lähenema vaid üksikute teemade kaupa, siis on oht, et jääb ikkagi tervikuna mingites osades ebaühtlaseks.

Mart Uusjärv ütles, et on mõeldud võimalusele kaasata väljastpoolt keegi keele või kommunikatsiooniekspert, et lõpuks eelnõu sõnastus oleks võimalikult ladus ja arusaadav. Oleme vaadanud, et Soome analoogne seadus on küllaltki hästi loetav, võib-olla saab sealt milleski eeskujuga võtta.

Sulev Mäeltsemees: KOKS on kannatanud sellega, et teda on muudetud reeglina siis, kui kusagil volikogus on mingis küsimuses kohapeal tupikusse jõutud. Siis on seda küsimust seaduses nii detailideni lahendatud, et teksti kui terviku tasakaalustatus on sellega kannatanud. Oleme alati hoolega jälginud, mida Soomes tehakse, sealne seadus on vabama tekstiga küll, mõnikord oleme mõelnud, et liigagi vaba.

Mart Uusjärv: Ükski muudatus ei tohiks olla tehtud muudatuse enda pärast, vaid iga asja juures peame kõigepealt küsima, mis probleemi sellega lahendame.

Toomas Sepp: Tahan üle rõhutada, et siin ei ole ilmselt kedagi, kes arvaks, et kõik omavalitsuste ülesanded saab ühte kohta seadusesse kokku panna. Kindlasti jäävad ka valdkonnaseadused. Küsimus on täna selles, missugused üldnormid peavad olema baasseaduses sees ja mis võiks siis lisaks olla eriseadustes. Peame läbi mõtlema teemad tervikuna, mitte võtma ette ainult seda, mida keegi kusagil kohtumistel ütles. Kui tahame süstemaatiliselt teha, siis lõpuks jõuame ikka selleni, et on vaja kogu seaduse terviktekst üle vaadata.

Jan Trei: Kas KOKSi protsessi raames jõuame ka valdkonnapoliitikateni, et anda omavalitsustele uusi ülesandeid vms?

Jaak Aab: Paljud protsessid omavalitsuste võimendamiseks on paralleelselt käimas ja valitsuse tööplaanis sees. Kui tahame kõik võimalikud vaidlusteemad siia tuua, on oht, et KOKSi protsess läheb käest ära.

Ave Viks: Üldloogikana oleme lähtunud sellest, et uusi olulisi valdkonnapoliitilisi otsuseid ei ole realistlik siin komisjonis KOKSi revisjoni ja selle eeldatava ajakava raames teha.

Vallo Olle soovis, et kui esitatakse sisendina komisjonile mistahes uusi ettepanekuid KOKSi, siis oleks see sisend ka motiveeritud - mida muudatusega taotletakse, mis on olemasoleval korral viga. Mitte lihtsalt, et tuli mõte.

Airi Mikli: Kas on täna juba teada uuringuid, mida tellitakse KOKSi muutmise protsessi jaoks? Isegi rohkem kui raha, piirab uuringute tegemisel aeg.

Mart Uusjärv: KOKSiiga seoses me uuringuid praegu tellinud pole. Kui protsessi käigus tekib vajadus ekspertarvamuste tellimiseks väljastpoolt, siis teatud mahus vahendeid meil selleks on.

Toomas Sepp tuletas meelde varasemat kuue linna- ja vallasekretäri ühist kirja KOKSi muutmiseiga seotud teemadel, mida tuleks ka arvestada.

6. Edasistest tegevustest.

Jaak Aab: Ootame nüüd teie ettepanekuid, kirjalikult ja põhjendatult. ELVL tööriühm ilmselt esitab oma seisukohad ühiselt, aga ka kõik teised komisjoni liikmed saavad ettepanekuid teha.

OTSUSTATI:

1. Järgmine eksperdikomisjoni koosolek toimub septembris.
2. Järgmise koosoleku päevakorras:
 - a. KOKSi revisjoni käigus eksperdikomisjonis käsitletavate teemade ring. Rahandusministeerium küsib komisjoni liikmete ettepanekud selles osas juuni lõpuks.
 - b. KOV ülesanded KOKSis.
 - c. KOV koostöö temaatika KOKSis.

Ettevalmistatud materjalid aruteluks b. ja c. teema osas ning eksperdikomisjoni liikmete ettepanekud käsitletavate teemade lisamiseks või välja arvamiseks saadab Rahandusministeeriumi regionaalhalduspoliitika osakond komisjoni liikmetele augustis.

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaak Aab
Koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Sulev Valner
Protokollija